



۲۲ جولای ۲۰۱۴



داکتر سید عبدالله کاظم

چهار اثر ارزشمند از یک محقق دانشمند

در این چند ماه اخیر موضوع انتخابات در کشور فکر و ذهنم را چنان به خود مشغول کرده بود که مجال آنرا نیافتیم تا چاپ چهار کتاب پرمحتوا و ارزشمند حاصل کار و زحمت یک دانشمند و محقق پرکار کشور جناب کاندید اکادمیسین محمد اعظم سیستانی را به دوستان و علاقمندان فرهنگ و تاریخ کشور مزده دهم. اولتر از همه این موفقیت را به جناب شان و فامیل محترم صمیمانه تبریک گفته از بارگاه ایزدی موفقیت های مزید شانرا با صحت و سلامتی آرزو میکنم.

به گفته کلیم کاشانی:

موجم که سفر از وطنم دور نسازد
آوارگیم باعث دوری ز وطن نیست

واقعاً جای مسرت است که دانشمندان افغان در غربت ادای دین میکنند و به همت قلم خود به خدمت مردم می شتابند، آثاری تألیف میکنند و از خود برای نسل های دیگر به یادگار می گذارند. افغانستان در این چند دهه آماج حوادثی شد که شاید در تاریخ کهن خود کمتر با آن مواجه شده بود. مصیبت بالای مصیبت چنان افزون گردید که ورق های سیاه تاریخ را روی هم انباشت و نسل جوان کشور برای جستجوی حقایق در میان این همه سیاهکاری راه خود را گم کرد و تا هنوز نمیداند که کی حقیقت را می گوید. در این حالت پر از ابهام اگر دانشمندی قلم بر میدارد و صادقانه میکوشد تا سیاهی ها را از روی حقایق بردارد، خدمت بزرگ برای راهیابی نسل جوان بسوی حقیقت انجام میدهد. او با اینکار نه تنها تاریخ را روشن می سازد، بلکه ذهنیت ها را نیز صیقل میدهد.

یکی از این دانشمندان استاد اعظم سیستانی است که عمری را در پی تحقیقات علمی در مسائل تاریخی و فرهنگی کشور گذرانیده و آثار متعدد اعم از کتابها، رساله ها و مقاله ها نوشته و به نشر رسانیده است، چنانکه بیش از چهار صد مقاله او در آرشیف پورتال وزین افغان جرمن آنلین اقبال نشر یافته است. این دانشمند پرکار افغان از طریق نوشته های خود به حیث یک شخصیت سرشناس علمی در داخل و خارج کشور چنان به شهرت رسیده که ضرورت به معرفی همه جانبه ندارد. او در سال ۱۹۳۸ در یک قریه دور افتاده ولایت نیمروز پا بعرضه وجود گذاشت، در جوانی به کابل آمد و در پوهنهی ادبیات و علوم بشری شامل گردید و بعد از فراغت به شغل معلمی پرداخت. در ۱۹۸۰ عضویت اکادمی علوم افغانستان را کسب کرد و از ۱۹۸۶ تا ۱۹۹۱ به حیث رئیس مرکز تحقیقات علوم اجتماعی در اکادمی علوم افغانستان ایفای وظیفه نمود. او شاهد و ناظر جنگ های داخلی در کابل بود و چندی بعد راه مهاجرت را در پیش گرفت و از مدت بیست سال است که در کشور سویدن اقامت دارد.

در اینجا میخواهم چهار اثر ایشانرا که اخیراً به چاپ رسانیده اند، بطور مختصر به دوستان و علاقمندان کتاب و مسائل افغانستان معرفی دارم تا از مطالعه آن بهره مند شوند:

۱ - «سیمای امیر آهنین - امیر عبدالرحمن خان در تاج التواریخ»:

این کتاب در هفت فصل و جمعاً ۲۹۳ صفحه نوشته شده و در سال ۲۰۱۳ به اهتمام محترم ولی احمد نوری آماده و در مطبوعه نشراتی دانش در کابل چاپ گردیده است. طوریکه از عنوان کتاب برمی آید، مؤلف مطالب مندرج کتاب «تاج التواریخ» تألیف امیر موصوف را مورد بررسی و موشگافی قرار داده و به زوایای مختلف آن روشنی انداخته است. فصل اول از موضوع زندگی عبدالرحمن خان قبل از رسیدن بقدرت بحث میکند و فصل های بعدی به موضوعات

د پانوی شمیره: له ۱ تر ۲

افغان جرمن آنلین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

پاڼونه: د لیکنيزې بڼې پاڼوالې د لیکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکې په خیر و لولئ

خاص از جمله اعاده نظم و امنیت در کشور، هیرارشی یا سلسله مراتب قدرت، اصلاحات اجتماعی و اقتصادی، سوقیات امیر و سرکوبی شورشها و قیام ها و نیز تعیین سرحدات اختصاص یافته و فصل اخیر تحلیل مقایسوی از دو مرحله تاریخی و موفق گیری بعضی نویسندگان و محققان دیگر در باره این دوره و شخصیت امیر را در بر میگیرد. در این اثر مؤلف کوشیده تا خواننده را متوجه اهداف بزرگ امیر گرداند و قضاوتهای منفی مبنی بر استبداد امیر را از دست آوردهای مهم این دوره جدا سازد.

۲ - «نقش تاریخی وزیر فتح خان و خاندان او در دولت سدوزائی افغانستان»:

این کتاب در پنج فصل و دو ضمیمه و جمعاً در ۳۹۵ صفحه به وسیله مؤسسه انتشارات دانش در کابل به طبع رسیده است: فصل اول حاوی مطالب مهم درباره نقش سردار پاینده خان و خاندانش در دولت سدوزائی میباشد و فصلهای بعدی هر یک بطور جداگانه به موضوعات: نقش تاریخی وزیر فتح خان در دولت سدوزائی؛ قیام برادران بارکزائی و فرو پاشی دولت سدوزائی و به نقش سرداران قندهاری و قلمرو حاکمیت شان اختصاص یافته است. فصل اخیر کتاب شامل یک استنتاج کلی از رفاقت و رقابت دو قبیله بارکزائی و سدوزائی میباشد که بر آن دو ضمیمه افزود گردیده: یکی داستان شهزاده بُست و دیگر نقش خاندان شاغاسی که بر میگردد به لویناب شاغاسی شیردلخان و نقش این خاندان بزرگ از زمان سلطنت امیر دوست محمد خان تا پایان سلطنت شاه امان الله خان.

۳ - «وضع حقوقی زنان افغان از عهد امانی تا عهد کرزی»:

این کتاب در شش فصل و جمعاً ۳۷۶ صفحه تدوین شده و در سال ۲۰۱۳ به وسیله مؤسسه انتشارات دانش در کابل به چاپ رسیده است. مؤلف در فصل اول کتاب وضع زنان را از عهد امانی تا کودتای ثور مطرح کرده و در فصل های بعدی مؤلف بالترتیب به بررسی وضع زنان پس از کودتای ثور؛ وضع زنان در حکومت اسلامی مجاهدین، وضع رقتبار زنان در عهد امارت طالبان و بالاخره وضع زنان در عهد حکومت حامد کرزی پرداخته است. فصل ششم شامل شش مقاله مهم است که مؤلف از منابع مختلف گرد آورده و در اخیر کتاب گنجائیده است. خوشحالم که مؤلف محترم با کمال امانت داری علمی از کتاب اینجانب «زنان افغان زیر فشار عنعنه و تجدد» که در شش صد صفحه در ۲۰۰۶ در کابل چاپ گردیده، استفاده نموده و بر من منت گذاشته است که از ذکر خیر شان ممنونم.

۴ - «دفاع از استقلال و شاه امان الله و جیبه ملی ماست»:

این کتاب مجموعه ۲۶ مقاله است که جمعاً در ۳۶۹ صفحه تدوین و در سال ۲۰۱۳ بوسیله مؤسسه انتشارات میوند در کابل چاپ شده است. این مجموعه حاصل کار تحقیقاتی مؤلف بوده و اکثر این مقالات قبلاً در نشریه های دیگر از جمله در پورتال وزین افغان جرمن آنلاین به نشر رسیده بودند که مؤلف کاری شایسته را مبنی بر گردآوری آن مقاله ها در یک مجلد انجام داده و کار را برای محققان بعدی آسانتر ساخته است.

قابل ذکر است زحماتی که یک مؤلف بر خود هموار میکند تنها در جمع آوری مواد و نوشتن اثر نیست، بلکه تایپ کردن و تصحیحات و نیز آماده کردن اثر از نظر تخنیکی برای چاپ و مرور مجدد قبل از چاپ و گذشته از آن مصارف چاپ و حتی ارسال آن به دوستان همه بدوش مؤلف است، در حالیکه در جوامع دیگر هر قسمت بعهد یک شخص و یا مؤسسه جداگانه میباشد. در این حال مطبوعه هم پول چاپ را از مؤلف میگیرد و هم اگر کتاب بفروش برسد، پول فروش آن نیز بدست مؤلف نمی رسد. از این میتوان قیاس کرد که یک مؤلف افغان با چه زحمت و پرداخت چقدر پول میتواند یک اثرش را به چاپ برساند و این از خود گذری فراوان بکار دارد که شاید هرکس حاضر به قبول آن نگردد. من این از خود گذری و متانت را به جناب استاد سیستانی و هم کسانیکه در این راه قبول زحمت میکنند و آثاری از خود بجا می گذارند، تبریک و تهنیت می گویم و به این احساس نیک شان ارج می نهم. خداوند متعال به عمر باصحت و سلامت شان بیفزاید تا مردم از فیض قلم و آثار شان بیشتر و بیشتر مستفید شوند. با ارادت

د پایو شمیره: له ۲ تر ۲

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلپکنی د لیکنیزې ښې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په خیر و لولۍ